

УДК 378:[37.091.12.011.3-051:62/64

**Ольга Анатоліївна Кітова,**  
кандидат педагогічних наук, доцент  
кафедри природничо-математичних  
дисциплін та методики їх викладання  
Донецького обласного інституту  
післядипломної педагогічної освіти,  
e-mail: kitova@ippo.dn.ua

## ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

*У статті розкрито сучасні умови модернізації фахової підготовки вчителів трудового навчання; доведено необхідність її спрямованості на формування технологічно освіченої особистості педагога, готового до проектно-технологічної діяльності та змін у технологічній освіті. Визначено, що досягненню окресленого сприятиме дотримання таких організаційно-педагогічних умов: побудова навчального процесу на принципах інтеграції, фундаменталізації, гуманітаризації та гуманізації, технологічності, проблемності та креативності; запровадження інтегрованих навчальних курсів; трансформування набутих теоретичних знань у реальну шкільну практичну діяльність; залучення майбутніх учителів до предметно-перетворювальної діяльності; застосування ІКТ в самоосвітній діяльності; організація педагогічної практики в закладах освіти з технологічним напрямом профільного навчання тощо.*

*Ключові слова:* організаційно-педагогічні умови, фундаменталізація знань, інтегровані навчальні курси, проектна діяльність, інженерна та методична компоненти, інформаційно-комунікаційні технології.

**Постановка проблеми:** Соціокультурні та науково-технічні перетворення, інформатизація, інтеграція у світовий простір обумовлюють суттєві зміни в освітянській галузі та вимагають модернізації фахової підготовки вчителів трудового навчання. Останнім часом їх діяльність ускладнено невизначеністю та знеціненням духовних і культурних цінностей відносно трудової діяльності, падінням престижності та зміною соціального статусу людей праці, недостатньою зацікавленістю учнів трудовим навчанням.

Водночас саме діяльність учителів трудового навчання спрямована на формування в молоді технологічних умінь і навичок; забезпечує реалізацію здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності; сприяє ознайомленню учнів з виробничим середовищем, традиційними, сучасними та перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом; створює умови для професійного самовизначення учнів. Концепцією «Нова українська школа» (НУШ) окреслено, що вона має формувати не лише знання, а і навчити користуватися ними, сформувати життєві компетентності учнів, потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Відповідно до цього одним з дев'яти ключових компонентів НУШ визначено підготовку вмотивованого вчителя, який має свободу творчості й розвивається професійно. Отже, саме від фахової підготовки вчителя залежить майбутня самореалізація учня – як особистості, громадянина і фахівця в сучасному культурно-технологічному світі.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій:** Проблемам розвитку сучасної педагогічної освіти присвячені роботи І. Беха, В. Бондаря, Б. Гершунського, В. Кременя, О. Сухомлинської, М. Євтуха та ін. Особливості професійно-педагогічної діяльності та підготовки вчителів висвітлювали В. Бондар, В. Беспалько, І. Зязюн, Б. Коротяєв, Н. Ничкало, О. Савченко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, В. Сухомлинський, М. Фіцула тощо. Питання напрямів оновлення та змісту професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання (технології) висвітлені в наукових роботах О. Авраменка, О. Коберника, М. Корця, Л. Оршанського, В. Сидоренка, В. Стешенка, В. Титаренко, С. Ткачука, О. Торубари, Д. Тхоржевського, А. Цини, В. Юрженка, С. Яшанова, С. Ящука тощо. Систему підготовки майбутніх учителів технологій у країнах Північної Європи висвітлено в науковому доробку І. Жерноклеєва.

Задеклароване сьогодні формування проектно-технологічної компетентності в учнів вимагає відповідної системи знань, умінь, навичок та власного досвіду проектно-технологічної діяльності від учителя трудового навчання. Саме тому продовжується пошук шляхів модернізації їхньої підготовки. Отже, **метою нашої статті** і стало визначити та розкрити організаційно-педагогічні умови модернізації фахової підготовки вчителів трудового навчання.

**Виклад основного матеріалу.** Звертаючи увагу на національний, демократичний, особистісний та регіональний аспекти у реформуванні змісту шкільної освіти, В. Сидоренко наголошував, що сучасна школа потребує вчителя «нової формації», якому притаманна широта поглядів, високий рівень загальної та професійної культури, вміння швидко оновлювати свої знання та адаптуватися в педагогічних інноваціях.

Увагу педагога було звернуто на недостатню досліджень психолого-педагогічної і методичної складових у підготовці вчителів трудового навчання. Учений наголошував, що якість підготовки майбутнього вчителя має визначатися не лише рівнем його інженерної підготовки, а і готовністю до проведення уроків, до розвитку і виховання учнів, вмінням планувати та проводити заняття, визначати їх виховну та розвивальну мету тощо.

Умовами забезпечення відповідного рівня якості підготовки майбутніх учителів В. Сидоренко вважав фундаменталізацію. Педагог зазначав, що фундаментальність підготовки має полягати не в засвоєнні навчальних предметів, традиційно віднесених до фундаментальних (математика, фізика), а в широті та ґрунтовності, яка забезпечує в перспективі професійну мобільність фахівця, розширює його професійну компетентність, формує готовність до оперативного реагування на можливі зміни у сфері професійної діяльності та безперервне підвищення кваліфікації [1].

Одним із ефективних засобів розв'язання проблеми фундаменталізації у закладах вищої освіти вчений вважав інтеграцію знань, яка сприятиме систематизації та виділенню в змісті освіти фундаментальних, генералізуючих понять, теорій і законів, встановленню системи причиново-наслідкових і корелятивних зв'язків. Це дасть можливість переструктурувати зміст освіти з позицій інтегративного підходу та усунути другорядний і застарілий матеріал. Ученим наголошено на доцільності таких нових навчальних предметів, як «Психофізіологічні основи формування трудових дій», «Дидактика трудового навчання», «Теоретичні основи проектно-технологічної діяльності», «Технологічна культура вчителя трудового навчання» тощо.

Увагу педагога було приділено і питанню формування особистісних і професійних якостей учителя. Саме він, на думку вченого, має бути носієм технологічної культури в школі, усебічно обізнаним з фундаментальними основами всіх видів діяльності, що належать до його компетенцій, із фізичними основами сучасних технологій, еволюцією та сучасним станом технічних знарядь праці тощо.

Ідея необхідності оновлення змісту як фахової підготовки майбутнього вчителя трудового навчання, так і самого трудового навчання учнів знайшла відображення в науковому доробку В. Стешенка. Ураховуючи те, що основою наукової галузі знань із трудового навчання має бути виробнича (технічна) діяльність людства, теоретичною основою оновлення структури та змісту технологічної освіти учнів та вчителів учений пропонує визначати структуру та зміст процесу виробничої діяльності підприємства [2]. При цьому, зазначає педагог, зміст навчання необхідно визначати не тільки з погляду предметного підходу (вивчення матеріалів, засобів, прийомів, вимог і результатів роботи), а й і з погляду функціонального (ознайомлення з усіма процесами, стадіями та комплексом робіт із підготовки виробництва).

Увагу вченого звернуто і на необхідність фундаменталізації, гуманітаризації та гуманізації змісту й процесу підготовки майбутніх учителів. При цьому зазначено, що в освітньо-професійній підготовці майбутнього вчителя трудового навчання необхідно визначати фундаментальні дисципліни трьох рівнів: природничі (загальна фізика, вища математика, загальна хімія, біологія, психологія, соціологія, філософія), технічно-профільні (технічна механіка, машинознавство, загальна електротехніка) та методологічні (методологія та методика педагогічних розробок, теорія управління, філософія освіти). Ці дисципліни визначено теоретичною основою відповідних професійно орієнтованих прикладних і розробкових (методичних) дисциплін.

Ученими обґрунтовано і зміст двоступеневої освітньо-професійної підготовки вчителів. При цьому доведено, що на першому рівні освітньо-професійної підготовки студенти повинні вивчати природничі та профільні (технічні) фундаментальні дисципліни, що сприятиме становленню та розвитку індивідуальних професійних якостей і сформує аналітико-синтетичні здібності; на другому рівні – методологічні дисципліни, що сформують особливі професійні якості та алгоритмічні й творчі здібності [2].

Ураховуючи оновлення змісту сучасної технологічної освіти на основі компетентнісного підходу, який вимагає від учнів грамотності, освіченості, ерудованості у сфері виробничих технологій, сформованості практичного досвіду в різних видах предметно-перетворювальної діяльності, О. Коберник звертає увагу на необхідність теоретичного обґрунтування й процесуального забезпечення формування системи методичних компетенцій у вчителів. Методичну компетентність учений пропонує

розглядати як складну динамічну характеристику особистості майбутнього вчителя трудового навчання, що поєднує теоретичну, технологічну, трансформаційну і творчі компетенції [3].

Педагог запевняє, що методична підготовка майбутнього вчителя має реалізовуватися не лише через відповідну навчальну дисципліну, а бути основним принципом під час викладання фундаментальних навчальних дисциплін на педагогічних спеціальностях. Ученим обґрунтовано важливість курсу «Теорія і методика трудового навчання» у формуванні теоретичної компетенції майбутніх учителів; наголошено на доцільності таких варіативних спецфакультативів, як методика організації проектно-технологічної діяльності, методика організації технічної творчості, методика позаурочної роботи з художньо-технічної творчості. Особливу увагу педагога приділено трансформаційній компетенції, яка дає можливість утілювати в реальну шкільну практику набуті теоретичні знання. Умовами її формування визначено: моделювання та аналіз шкільних уроків; мікрореконструкції; відпрацювання студентами об'єктів праці, які є проектами в шкільній програмі; застосування активних та інтерактивних методів навчання; оновлення тематики та змісту практичних занять і педагогічних практик з методики трудового навчання тощо.

Техніко-технологічну підготовку, спрямовану на набуття технічної грамотності, технологічної вмілості і технологічної вихованості, визначено одним із головних напрямів професійного формування майбутніх учителів трудового навчання в роботах О. Авраменка. Науковцем розкрито соціальну важливість техніки та залежність людства від неї, доведено доцільність комплексного розуміння техніки з погляду технологічного, економічного, екологічного, культурологічного та антропологічного підходів. Саме таке розуміння техніки майбутніми вчителями трудового навчання, запевняє О. Авраменко, сприятиме реалізації завдань освітньої галузі «Технології» – формуванню в учнів політехнічних знань і вмінь, навичок практичної діяльності, знань про сучасні досягнення технічної думки та способи організації виробничої діяльності, про ефективні й безпечні технології тощо [4, с. 13].

Увагу науковця звернуто на необхідність комплексності технологічної підготовки педагогів, яка має бути складовою загальної освіти, основним елементом професійної підготовки та сприяти формуванню соціотехнічної компетентності [4, с. 20]. Її визначено як систему понять, методів та засобів перетворювальної діяльності зі створення матеріальних і духовних цінностей, якими оволоділа особистість.

Організаційно-педагогічними умовами формування соціотехнічної компетентності майбутніх фахівців технологічної освіти визначено [4, с. 29]: забезпечення усвідомлення важливості вивчення техніко-технологічних дисциплін і перспектив використання соціотехнічних знань у майбутній професійній діяльності в техногенному середовищі; застосування активних та інтерактивних форм, методів, освітніх технологій, спрямованих на розвиток професійно значущих (інтелектуальних, комунікативних, рефлексивних) здібностей; напрацювання досвіду професійної діяльності на засадах соціотехнічності в умовах практики.

Автором показано, що сформованість соціотехнічної компетентності необхідно оцінювати за теоретичною готовністю до здійснення професійної діяльності; за установками, інтересами, ідеалами, світоглядом майбутнього вчителя технологічної освіти; за професійною компетентністю, яка реалізується в освоєнні, створенні й передаванні техніко-технологічних знань; за самостійністю діяльності майбутнього вчителя [4, с. 22].

О. Авраменко запевняє, що саме особистість учителя трудового навчання дозволяє допомогти перебороти ті труднощі, з якими зіштовхуються учні в сучасному технологічному світі, та допомагає виявити їхні технічні здібності, які в майбутньому стануть інтелектуальним ресурсом нашої держави.

На значущу роль учителя трудового навчання в розвитку індивідуальних інтересів особистості учнів, їхньому орієнтуванні на конкретний вид майбутньої професійної діяльності звернуто увагу і в науковому дослідженні В. Курок, яка важливою складовою фахової підготовки вчителя трудового навчання вважає інженерну компоненту.

Учена запевняє, що модель інженерної підготовки майбутніх учителів трудового навчання має базуватися на таких принципах, як інтеграція, фундаментальність, контекстність, технологічність, проблемність та креативність [5, с. 19]. Педагог доводить, що реалізацію інженерної підготовки майбутніх учителів трудового навчання доцільно поетапно пов'язати із засвоєнням репродуктивних способів дій і наслідування чужого досвіду; з формуванням мотиваційної спрямованості на творче розв'язання навчальних завдань у ході практично-лабораторних занять та під час проходження практики; з домінуванням продуктивного компонента в навчальній діяльності та творчим підходом до технічної діяльності.

Системотвірними компонентом процесу інженерної підготовки визначено інтегровані курси

«Технікознавство», «Машинознавство», «Основи виробництва». Увагу звернуто на те, що цілісність запропонованої моделі вможливають взаємопов'язані концептуально-проектувальний, процесуально-змістовий і організаційно-технологічний блоки. Педагогічними умовами доцільної підготовки майбутніх учителів трудового навчання визначено використання контекстного і практико-орієнтованого підходів, інтеграцію теоретичної та практичної підготовки із залученням майбутніх учителів до проектної діяльності на всіх етапах вивчення технічних дисциплін; організацію проходження практики студентами в закладах освіти з технологічним напрямом профільного навчання; застосування індивідуального та диференційованого підходів тощо [5, с. 28].

Одним із засобів підготовки майбутніх учителів трудового навчання як винахідливих фахівців, з творчим потенціалом, з досвідом різноманітних форм практичної техніко-технологічної діяльності М. Корець вважає запровадження інтегрованого курсу з технічної творчості. Формуванню творчих здібностей майбутніх учителів, запевняє науковець, сприятимуть такі розділи курсу, як основи технічного моделювання та конструювання, практикум з технічної творчості, комп'ютерне проектування і моделювання, винахідництво і патентознавство [6].

Доцільності загальнотехнічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання приділено увагу і в дослідженні І. Повечері, яка запевняє, що вона дає основні систематичні знання про техніку як одну з важливих галузей навколишньої дійсності та сприяє формуванню загальнотехнічних умінь, які необхідні для занять у навчальних майстернях і самостійної роботи з технічної творчості [7, с. 6].

Наголошуючи на необхідності загальнотехнічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання, увагу науковця приділено впровадженню в навчальний процес закладів вищої освіти значних обсягів різноманітних видів самостійної роботи студентів, що вимагає від них готовності використовувати різноманітне інформаційне забезпечення. Так, готовність майбутніх учителів трудового навчання до використання інформаційного забезпечення в процесі самостійної роботи І. Повечеря розглядає як динамічно розвинуту якість особистості, що виражає ступінь засвоєння досвіду використання інформаційного забезпечення і виявляється на суб'єктивному рівні як цілісна система, яка інтегрує мотиваційний, когнітивний та предметно-практичний компоненти [7, с. 15].

Організаційно-педагогічними умовами ефективного використання інформаційного забезпечення самостійної роботи визначено: готовність майбутніх учителів трудового навчання до використання інформаційного забезпечення; наявність системи завдань для самостійної роботи; забезпечення самостійної роботи ефективними інформаційними джерелами; систематичність заходів з керування та контролю самостійною роботою.

Педагогом доведено, що саме використання телекомунікаційних, мережевих та мультимедійних технологій спрямовує майбутніх учителів на свідоме засвоєння знань у процесі самостійної роботи; формує самостійність і науковий світогляд; забезпечує цілісне сприймання процесів; розвиває логічне та творче мислення тощо.

Думка про те, що сьогодні одним із напрямів модернізації системи освіти, зокрема підготовки вчителів трудового навчання, є застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і мультимедійних систем знайшла відображення і в роботах О. Федоренко, яка запевняє, що саме вони є одним із ефективних засобів самоосвіти вчителів і сприяють розвитку їхньої самоосвітньої компетентності. Педагог наголошує, що структура самоосвітньої компетентності майбутніх учителів трудового навчання залучає такі компоненти [8, с. 14]: мотиваційно-ціннісний, організаційний, процесуально-інформаційний, контроль-рефлексивний. Проведене науковцем дослідження доводить, що формуванню самоосвітньої компетентності майбутніх учителів трудового навчання сприятиме: підвищення мотивації до самоосвітньої діяльності засобами ІКТ; збагачення форм і методів самоосвітньої діяльності; методичне забезпечення організації та проведення самоосвітньої діяльності із залученням засобів ІКТ; освоєння майбутніми вчителями алгоритмічних навичок самоосвітньої діяльності тощо.

Звертаючи увагу на те, що в професіограмі вчителя трудового навчання важливим компонентом є психолого-педагогічна та методична складові, М. Курач наголошує на необхідності художньо-трудова підготовки майбутніх учителів трудового навчання, яка визначає її якість та готовність до організації творчої предметно-перетворювальної діяльності. Ураховуючи те, що відповідно до вимог освітньої галузі «Технології» учитель повинен сприяти формуванню в учнів естетичного ставлення до навколишнього світу, вченим обґрунтовано методичну систему навчання художнього проектування вчителів трудового навчання. Її структурно-функціональними складниками визначено [9, с. 30]: цільовий, змістово-процесуальний, організаційно-управлінський та результативно-оцінювальний. При цьому організаційно-педагогічні умови, що сприяють ефективній реалізації методичної моделі, поділено на зовнішні (зміст, форми, методи, засоби освітньої діяльності), внутрішні (мотивація) та

матеріальні (технологічний та науково-методичний супровід).

У відповідності до вимог стандарту передбачено формувати в учнів здатність розвивати надбання рідної культури засобами ознайомлення з декоративно-ужитковим мистецтвом. Питанням методики підготовки майбутніх учителів трудового навчання до художньо-трудової діяльності та формування в них естетичної культури присвячені праці Л. Оршанського та В. Титаренко. Необхідність поглиблення знань майбутніх учителів трудового навчання про традиції, звичаї, ремесла українського народу (загальнонаціональні, регіональні, шкільні та сімейні) обґрунтовано в роботах М. Олексюк та Я. Климович О. Коберником з цього приводу зазначено, що робота закладів вищої освіти в цьому напрямі, має бути дослідницькою – пов'язаною з відродженням традиційних технологій, ремесел, промислів, та дидактичною – спрямованою на вивчення методики навчання та її впровадження в навчальний процес закладів вищої освіти.

**Висновки.** Таким чином, з'ясовано, що модернізація фахової підготовки вчителів трудового навчання має відповідати реформуванням шкільної освіти та бути спрямованою на формування технологічно освіченої особистості педагога, готового до проектно-технологічної діяльності та змін у технологічній освіті. Визначено, що досягненню окресленого сприятиме дотримання таких організаційно-педагогічних умов:

- мотивування значущості технологічної освіти в суспільстві;
- узгодженість спрямування підготовки майбутніх учителів зі шкільними програмами з трудового навчання та технології;
- увага як до загально технічної, так і до методичної та психолого-педагогічної компоненту в системі підготовки вчителів трудового навчання;
- використання предметно-функціонального, практико-орієнтованого та компетентнісного підходів до змісту технологічної освіти;
- побудова навчального процесу на принципах інтеграції, фундаменталізації, гуманітаризації та гуманізації, технологічності, проблемності та креативності;
- застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і мультимедійних систем в організації самоосвітньої діяльності майбутніх учителів трудового навчання;
- залучення майбутніх учителів трудового навчання до проектної та предметно-перетворювальної діяльності та формування здатності організувати її;
- застосування активних та інтерактивних форм, методів, освітніх технологій організації навчально-виховного процесу;
- запровадження інтегрованих навчальних курсів;
- трансформування набутих теоретичних знань у реальну шкільну практичну діяльність;
- організація проходження педагогічної практики студентами в закладах освіти з технологічним напрямом профільного навчання;
- залучення до художньо-проектної діяльності засобами ознайомлення з народними ремеслами та промислами, декоративно-ужитковим мистецтвом.

#### Список використаних джерел та літератури

1. Сидоренко В. К. Що заважає подолати невідповідність підготовки вчителя трудового навчання потребам сучасної школи / В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2013. – № 5. – С. 2–6.
2. Стешенко В. Теоретичні підстави модернізації освітньо-професійної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання / В. Стешенко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2009. – № 5. – С. 32–35.
3. Коберник О. Формування методичної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання / О. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2009. – № 3. – С. 37–40.
4. Авраменко О. Б. Теоретико-методичні засади проектування системи «техносвіт – технологічна освіта» у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (технічні дисципліни)» / О. Б. Авраменко. – Київ, 2013. – 40 с.
5. Курок В. П. Теоретико-методологічні засади інженерної підготовки майбутніх учителів трудового навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. П. Курок. – Черкаси, 2013. – 40 с.
6. Корець М. Інтегрований курс з технічної творчості у професійній підготовці майбутніх учителів / М. Корець // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. – № 4. – С. 28–30.
7. Повечера І. В. Зміст і методика інформаційного забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів трудового навчання з загальнотехнічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика трудового навчання» / І. В. Повечеря. – Чернігів, 2011. – 20 с.

8. Федоренко О. Г. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх учителів технологій засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. Г. Федоренко. – Слов'янськ, 2016. – 20 с.

9. Курач М. С. Теоретичні і методичні засади навчання художнього проектування майбутніх учителів технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання технологій» / М. С. Курач. – Київ, 2016. – 40 с.

**Ольга Анатольевна Китова,**

кандидат педагогических наук, доцент  
кафедры естественно-математических  
дисциплин и методики их преподавания  
Донецкого областного института  
последипломного педагогического образования,  
e-mail: kitova@ippo.dn.ua

**ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ  
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ**

*В статье раскрыты современные условия модернизации профессиональной подготовки учителей трудового обучения; обосновано необходимость ее направленности на формирование технологически грамотной личности педагога, готового к проектно-технологической деятельности и изменениям в технологическом образовании. Определено, что достижению указанного будет способствовать соблюдение таких организационно-педагогических условий: построение учебного процесса на принципах интеграции, фундаментализации, гуманитаризации и гуманизации, технологичности, проблемности и креативности; введение интегрированных учебных курсов; трансформирование приобретенных теоретических знаний в реальную школьную практическую деятельность; привлечение будущих учителей к предметно-преобразовательной деятельности; применение ИКТ в самообразовательной деятельности; организация педагогической практики в учреждениях образования с технологическим направлением профильного обучения и т. д.*

*Ключевые слова: организационно-педагогические условия, фундаментализация знаний, интегрированные учебные курсы, проектная деятельность, инженерная и методическая компоненты, информационно-коммуникационные технологии.*

**Olga Kitova,**

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate  
Professor of the Methods of Teaching  
Natural and Mathematical disciplines Department  
in Donetsk Regional Institute  
of Postgraduate Pedagogical Education,  
e-mail: kitova@ippo.dn.ua

**ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF MODERNIZATION OF LABOR  
EDUCATION TEACHERS' PROFESSIONAL TRAINING**

***Introduction.** Socio-cultural and scientific and technical transformations, computerization, integration into the world stipulate significant changes in the educational sphere and require the renewal of the labor education teachers' professional training. Recently, their activities have been complicated because of the uncertainty and the depreciation of spiritual and cultural values with respect to labor activity, the decline of prestige and the change in the social status of working people, the lack of students' interest in the educational subject «Technologies».*

*At the same time, the activity of technology teachers is aimed at the formation of technological skills in young people; provides realization of students' abilities and interests in the field of technological activity; promotes acquaintance of students with the production environment, traditional, modern and perspective technologies of materials processing, decorative and applied arts; creates conditions for students' professional self-determination. The concept «New Ukrainian School» (NUS) states that it should form not only knowledge but also teach them how to use them, to develop the vital competencies of students which are necessary for successful self-realization in life, education and work. According to this, one of the nine key components of*

*NUS is the preparation of a motivated teacher, ready for creativity and professional development. Consequently, the future self-realization of the student as a person, a citizen and a specialist in the modern cultural and technological world depends on the teacher's professional training.*

**Purpose.** *Identify and reveal the organizational and pedagogical conditions of modernization of vocational training of labor education teachers.*

**Methods.** *Search and problem-targeted, contributed to the disclosure of the theoretical foundations of the problem under study; the methods of generalization provided the definition of organizational and pedagogical conditions for the modernization of vocational training of labor education teachers.*

**Results.** *The scientific developments of scientists, which prove that modern approaches to modernization of the professional training of future labor education teachers are analyzed with the justification of the necessity of fundamentalization of training, the means of ensuring which knowledge integration is determined (V. Sidorenko); the need to update the content and structure of both the professional training of future teachers and the labor training of students as it is (V. Steshenko); expediency of implementation of updated technical and technological, engineering (O. Avramenko and V. Kourok) and methodical components in the system of training future teachers of labor education (V. Sidorenko and O. Kobernik); the need to use information and communication technologies as an effective means of self-education and self-improvement of teachers (I. Povecherya and O. Fedorenko); the need to involve future teachers of labor training in design and creative subject-transforming activities (M. Kurachev).*

**Originality.** *Modern approaches to modernizing the professional training of labor education teachers are revealed and the organizational and pedagogical conditions that will contribute to the formation of technologically educated personality of a teacher who is ready for design and technological activity and changes in technological education are determined.*

**Conclusion.** *Thus, it was found out that the modernization of vocational training of labor education teachers should correspond to the reform of school education and be aimed at the formation of technologically educated personality of the teacher prepared for design and technological activities and changes in technological education. It has been determined and disclosed that the achievement of the above will promote compliance with such organizational and pedagogical conditions:*

- motivation of significance of technological education in society;*
- coherence of the direction of training future teachers with school curricula on labor education and technology;*
- attention to both general technical and methodical and psycho-pedagogical components in the system of labor education teachers training;*
- use of subject-functional, practical-oriented and competent approaches to the content of technological education;*
- construction of the educational process on the principles of integration, fundamentalization, humanization and liberalization, technology, problem and creativity;*
- application of information and communication technologies (ICT) and multimedia systems in the organization of self-education activity of future labor education teachers;*
- involvement of future labor education teachers in the design and subject-transforming activities and the formation of the ability to organize it;*
- application of active and interactive forms, methods, educational technologies of educational process organization;*
- introduction of integrated training courses;*
- transformation of the acquired theoretical knowledge into real school practical activity;*
- organization of passing of pedagogical practice by students in educational institutions with the technological direction of profile education;*
- involvement in the artistic and design activities by means of familiarization with folk trades and crafts, decorative and applied arts.*

**Key words:** *organizational and pedagogical conditions, fundamentalization of knowledge, integrated training courses, project activity, engineering and methodical components, information and communication technologies.*

#### References

1. Sidorenko V.K. What prevents from overcoming the mismatch of teacher training for labor education needs of modern school / V.K. Sidorenko // Labor training in educational institutions. – 2013. – No. 5. – pp. 2-6.
2. Steshenko V. Theoretical basis for the modernization of educational and vocational training of the

future teacher of labor education / V. Steshenko // Labor training in educational institutions. – 2009. – No. 5. – pp. 32-35.

3. Kobernik O. Formation of methodological competence of the future teacher of labor education / O. Kobernik // Labor training in educational institutions. – 2009. – No. 3. – pp. 37-40.

4. Avramenko O.B. Theoretical and methodological principles of designing the system «technoworld – technological education» in higher educational institutions: abstract of a thesis for obtaining the Doctor of Education Degree, speciality 13.00.02 «Theory and Methods of Teaching (Technical Disciplines)» / O. B. Avramenko – Kyiv, 2013. – 40 ps.

5. Kourok V. P. Theoretical and methodological principles of engineering training of future teachers of labor education: abstract of a thesis for obtaining the Doctor of Education Degree: speciality 13.00.04 «Theory and methods of vocational education» / V.P. Kourok – Cherkasy, 2013. – 40 ps.

6. Korets M. Integrated course on technical creativity in the professional training of future teachers / M. Korets // Labor training in educational institutions. – 2004. – No. 4. – pp. 28-30.

7. Povecherya I.V. Content and methodology of informational support of independent work of future teachers of labor education in general technical disciplines: abstract of a thesis for obtaining the Candidate of Educational Science Degree: speciality 13.00.02 «Theory and methodology of labor education» / I. V. Povecherya – Chernihiv, 2011. – 20 ps.

8. Fedorenko O.G. Formation of self-educational competence of future teachers of technologies by means of information and communication technologies: abstract of a thesis for obtaining the Candidate of Educational Science Degree: speciality 13.00.04 «Theory and Methods of Professional Education» / O. G. Fedorenko – Slavyansk, 2016. – 20 ps.

9. Kurach M.S. Theoretical and methodological principles of training of artistic designing of future technology teachers: abstract of a thesis for obtaining the Doctor of Education Degree: speciality 13.00.02 «Theory and Techniques of Technology Learning» / M.S. Kurach – Kyiv, 2016. – 40 ps.

Отримано редакцією 23.02.2018 р.

УДК 378.015.31.041:37.011.3-052

**Валентина Анатоліївна Фрицюк,**

доктор педагогічних наук, доцент кафедри  
музикознавства та інструментальної підготовки  
Вінницького державного педагогічного  
університету імені Михайла Коцюбинського,  
e-mail: hfrjdcmrff@ukr.net

**Василь Миколайович Фрицюк,**

викладач кафедри музикознавства  
та інструментальної підготовки  
Вінницького державно педагогічного  
університету імені Михайла Коцюбинського,  
e-mail: hfrjdcmrff@ukr.net

### **ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

*У статті розкрито особливості розвитку креативності як важливої складової професійної готовності майбутніх учителів музики, що виявляється у різних видах музично-педагогічної діяльності (зокрема, в інструментальному виконавстві, вербальному тлумаченні музичних творів тощо). У дослідженні вивчалась можливість застосування різних форм і методів, які сприяють формуванню креативності у майбутніх учителів музики. Розроблена організаційно-методична система дозволила створити основу для саморозвитку і самовдосконалення особистості. Вона включала: етапи роботи – організаційно-інформаційний, частково-творчий, творчої самореалізації.*

*Ключові слова: майбутні учителі; креативність; умови розвитку креативності; методи, прийому.*

**Постановка проблеми.** Сучасна підготовка педагогічних кадрів на перше місце ставить формування професіоналізму, майстерності майбутніх учителів, їхнього творчого підходу до навчально-виховного процесу. У «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті»